

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XL

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President. A. S. Burleson, Postmaster General.

CHICAGO, ILL. PONDELJEK 12. MAJA (MAY) 1918

STEV.—NUMBER 12.

1,300,000 MOŽ V NARODNI ARMADI.

Američke čete odhajajo v neprestanem, velikem toku čez morje. Navdušeno sprejemanje v Franciji.

PET MILJONOV V ENEM LETU

Washington, 12. maja. — Od kar je v veljavi zakon za splošno vojaško dolžnost, je bilo z žrebom poklicanih pod orožje več kakor 1,300,000 mož. Ti morje so v Franciji oziroma v taboriščih ali pod obvestilom, da stopijo v armado pred 1. junijem. Vteti so tudi tisti, ki so poklicani tekem meseca maja.

Vsa znamenja kažejo, da bo v juniju poklicanih več mož kakor v maju in mesečna mobilizacija bo vedno bolj naraščala čez polje in v jeseni, ko razširijo taborišča. Pričakuje se, da bo narodna armada narasla v prihodnjih dveh letih na pet milijonov mož; nekateri častniki so celo menja, da bo število bližje 5,000,000, kakor pa 3,000,000.

Po uradnih vestih iz mornariškega departamenta ima ameriška mornarica danes več kakor 200,000 mož brez rezerve; mornariška rezerva šteje 11,000 mož. — Vsak teden se prostovoljno vpíše povprečno 1000 rekrutov v mornarico.

Z ameriško armado v Franciji, 12. maja. — Vsa Francija ve da, da prihajajo Američani, in z njimi prihajajo hitreje in v večji številu, kakor si domišljuje. Američke čete prihajajo v Francijo v neprestanem, velikem toku in govorijo o pokrajini v Franciji so kar poplavljeni z ameriškimi mladostniki v ručavi uniformi.

V mnogih francoskih mestih in mestih, ki so naenkrat postale prelojene z ameriškimi vojaki, pa vladajo veliko navdušenje, med francoskim prebivalstvom, ki pred enim letom ni pričakovalo, da bo Amerika v stanju poslati toliko armado čez morje v tako kratkem času.

Nekoga lepega poletnega jutra — letos — se bodo Nemci zbudili in v velikim presenečenjem gledali pred seboj bojovnike iz Connecticuta, Illinois, Californije in vseh krajev Amerike v mnogih bojnih okoliših in v tolikem številu, o katerem niso vedeli zažepnjave propagande nikdar sanjali.

London, 12. maja. — Včeraj so po najljepših ulicah Londona čete ameriške narodne armade, ki so pravkar prišle iz taborišča Gordon, Atlanta, Ga. Vojaki godba je pred njimi igrala "The Stars and Stripes Forever". Na tisoče ljudstva je burno pozdravljalo mlade ameriške bojovnike.

VAŽNE POŠTNE DOLOČBE.

Washington, D. C. — S 1. aprila 1918 je stopila v veljavo pošta odredba, ki dovoljuje pošiljanje vojakom ali osebam, ki so doleteli ameriškim četam v Franciji, le take reči s tovarno pošto, ki jih je oseba ali vojak zahteval v pismu in jih je potrdil njegov polkovni ali višji poveljnik. Glavni poštni urad je obvestil poštoarje, da se strogo ravnajo po tem navodilu.

Našim rojakom, ki imajo svoj dom v ameriški armadi v Franciji, priporočamo, da se ravnajo po tem navodilu, da sebi in pošti uradnikom prihranijo nepotrebnega dela. Vsak zavoj je treba na pošti odpreti, pokazati in pisno vojak ali vojakinja potrditi, da je vojak res zahteva te reči in da je vojaška oblast potrdila, da jih res potrebuje.

ČEM OSEB UTONILO V REKI.

Monongahela City, Pa. — 16 ljudi je hotelo pomoči v čolnu, ki se je prelomil na reki Monongahela. Sredi noči se je čoln prelomil in preden je došla pomoč, je osem oseb utonilo v globoki vodi. Ostali so kmalu ušli usodi.

DELAVSTVO MORA STATI NA STRAŽI.

Zakon proti sabotaži ne izključuje stavk za izboljšanje delavskih razmer.

MNENJE SENATORJA PITT. MANA.

Washington, D. C. — Zakon, ki varuje produkcijo vojnega materiala in transportne naprave in je bil pred nekaj dnevi sprejet v kongresu, ne klasificira stavke za izboljšanje delavskih razmer kot zaroto zoper vladu.

Ta zakon je poznan kot postava proti sabotaži. Zakonodajci hočejo s tem zakonom preprečiti delo sovražnih agentov in drugih, ki hočejo z zločinskimi dejanji ovirati produkcijo in prevažanje vojnega materiala.

Pametni delavci se ne strinja s sabotažo, ker delavci ne izdelujejo strojev radi tega, da jih uničujejo, ampak za to, da jim olajšajo delo. Za delavce, ki ni udarjen na možganih, je že to dosti velik varok, da obsoja pohabljenje in uničenje strojev in transportnih naprav.

Zakon je bil v senatu sprejet že pred meseci. Ko je bila predloga pred nekaj tedni v zbornici, je kongresnik Joe Cannon iz Illinois-a dosegel, da je bil sprejet takozvani protizarotniški dodatek.

Kongresnik Lane je predlagal, da ta dodatek ni veljaven za delavce, ki so zastavljali, da si izboljšujejo boljše meze in boljše delovne razmere.

Senat ni hotel sprejeti predloga, kot je bila spremenjena: in je s 35 proti 25 glasovi žrtal pravico delavcev do stavke, ne glede na to, kako velika je provokacija od strani podjetnikov. Sprejel pa je dodatek kongresnika Cannon-a.

Vsled te difference je šla predloga pred kongresni konferenčni odbor, v katerem so se sporazumeli, da ertajo Lanov in Cannonov dodatek.

Zakon je sedaj tak, kot so ga izdelali postavodajci, ki so hoteli, da so kaznovani le tisti, ki uničujejo vojni material, ki je potreben za uspešno nadaljevanje vojne, in razdirajo transportne naprave, ki so potrebne za prevažanje vojnega materiala.

Zakonodajci, ki zagovarjajo mobilizacijo delavcev, niso dosegli sedaj še nobenega uspeha in so želi pravzaprav poraz. Nihče naj pa ne misli, da so se ti zakonodajci spreobrili in spremenili svoje stališče. Ob prvi priliki, ki se jim ponudi, bodo zopet obnovili boj za mobilizacijo delavcev. Skušali bodo nahujkati javno mnenje proti strokovno organiziranemu delavstvu.

Če bodo strokovne organizacije svoje delovanje tako uravnale, da bo voda tekla na mlin kon-skripcionistov, potem bodo kon-skripcionisti izrabili položaj do zadnje pike.

V senatu so Lannov predlog zagovarjali Hollis in drugi senatorji. Dejali so, da hočejo kon-skripcionisti dodati predlogi popolnoma tujo stvar. Zato naj tako stvar predlože v posebni predlogi, da se lahko o nji obkriro debatira.

Na trditve, da so stavke zdaj nepotrebne, ker imajo zvezno razsodišče, da izravna spore v industriji, je senator Pittman odgovoril:

"Koliko časa bi se podjetnik ogreval za razsodišče, če ti može ne morejo prenehati z delom? Zakaj so danes podjetniki pri volji se pogajati z delavci pred razsodiščem? Radi tega, ker može la-hko prenehajo z delom. Vzemite službeno pravico, da preneha z delom, in pronašli boste, da se ne bo hotel noben podjetnik v tej de-želi pogajati o vprašanju meze in razmer. To mora biti znano vsakemu. Mi imamo določbe za pogajanje, toda obvezne niso.

"Vzemite delavcem pravico, da prenehajo z delom, s kom naj se potem varujejo proti nizkim me-zam in neznosnim razmeram? Kakšno nadzorovanje nad pod-jetnikom imate? Ali je določena kakšna kazen za nizke meze in smrtonosne razmere?"

RUSKI BOLŠEVIKI ZAPODILI NEMCE.

Rdeča garda je reokupirala Rostov na Donu. Sovjet se je naveličal samo protestirati.

STRAHOVLADA V UKRAJINI.

London, 12. maja. — Poročeval-ec "Exchange Telegrapha" javlja z Moskve: Svet ljudskih komisarjev je prejel poročilo, da so ruske bolševiške čete reokupirale Rostov na Donu in vrge Nemce trideset milj nazaj. Bolševiška kavalarija podi umikajoče se Neme-ce. Rostov so okupirali Nemci zadnji četrtak.

Mnoga znamenja kažejo, da so se bolševiki naveličali samo protestirati in odločili so se za akcijo agresivnosti proti centralnim državam, posebno proti Nemčiji. Troekij je v petek zagrozil, da se bo sovjetska republika poslužila oborožene sile, ako Nemci ne o-stavijo kozakškega ozemlja v oko-lišču Dona.

Iz Kodanija je prišla vest, ki se opira na poročilo iz Berlina, da so bolševiki umorili generala Ren-nenkampfa v Taganrogu.

Obenem so prišle vesti iz nem-ških in ruskih virov, da se v Ru-siji pripravljajo dogodki, ki bo-do morda spremenili sedanji poli-tični položaj. Nemčija je vsaka-ko izprevidela, da ne more spravi-ti Rusije tako lahko pod svojo gospodarsko kontrolo in zdaj išče vzroke za militaristično okupaci-jo. Nemški poslanik grof Mirbach v Moskvi je pred nekaj dnevi iz-ročil ultimatum sovetu, da mo-ra demobilizirati rdečo gardu. Mirbach se sploh obnaša, kakor da je Rusija nemška kolonija in on da je vladar tamkaj.

Nemška kavalarija s zapada hiti v Ukrajino.

London, 12. maja. — Položaj v Ukrajini je že postal tako resen, da je Nemčija poslala tamkaj ne-kaj oddelkov bavarske kavaleri-je iz Flandrije. Tako goročajo iz Liega čez Amsterdam. Bavarski ulanci na potu v Rusijo so šli sko-zi Liege.

Moskva, 12. maja. — Nemei na-ljujejo z aretacijami in progno-i v Ukrajini. V Kijevu je za-vladala ostra cenzura. Kombar-bivše ukrajinske vlade Salikovski je ušel v Rusijo. Petouara, član ra-de, je v zaporu.

Stockholm, 12. maja. — Ukra-jinski listi, ki so prišli semkaj, pričajo, da so si Nemci s svojimi tiranskimi metodami nakopali splošno opozicijo in sovražstvo med Ukrajinci. V enem časopisu je čitali, kako Nemei razorožuje-jo ukrajinsko "modro gardo", ki je bila sprva organizirana proti bolševikom, toda pozneje je po-stala dosledno protinemška. Neme-ci so tudi razorožili prvo divizijo ukrajinske armade v Kovelu vs-led protinemškega mišljenja med četami. Ta vest je značilna, kajti omenjena divizija je bila v večini sestavljena iz bivših vojnih ujet-nikov, ki so se vrnili iz Nemčije in Avstrije.

80,000 rebelev ujetih na Finskem.

Stockholm, 12. maja. — Gene-ral Mannerheim, vrhovni vođa finske bele garde, je izjavil, da je civilna vojna na Finskem konča-na. 80,000 finskih bolševikov je ujetih. Ostale čete rdeče garde so se umaknile na Rusko in njeni voditelji so zdaj v Petrogradu.

Buržoazna finska vlada je po-zvala svojega zastopnika v Petro-Dalje na 3. str., 1. kol.

"Konskribirati hočete delavce. Ali ste pripravljeni konskribirati tudi podjetnike? Pripravljen sem konskribirati oboje, nisem pa pri volji konskribirati uslužbenca in izpustiti podjetnika. Nisem pri volji reči uslužbencu: Če prene-haš z delom, škodiš vladi in izvr-šil si zločin," če ne rečem podjet-niku: "Če ne plašaš tem možem tako mezo, da lahko žive, in če ne pustiš živeti v takih razme-rah, da lahko žive, si kriv hudo-delstva." Ne verjamem, da ima-mo zakon, ki je veljaven le za en ljudski razred, za drugi ljudski razred pa ne."

Američani bodo čakali na odločilni udarec. Italijani v ofenzivi.

NEZNOSNE POLITIČNE RAZMERE V AVSTRIJI.

Revolucija je neizogibna, če ne bo kmalu miru. Nov ogrski kabinet.

"ŽIVJO WILSON!"

Kodanj, 12. maja. — "Ako Nemčija kinau ne izpostuje mi-ru, bo revolucija."

Tako je izjavil potnik, ki se je ravnokar vrnil iz centralnih dr-žav. Poljaki v Avstriji imajo edi-no željo, da bi zavezniki zmagali. Najpopularnejši klike pri vseh poljskih demonstracijah je: "Ži-vijo Wilson!"

V nemških parlamentarnih kro-gih si šepčejo, da so izgube v se-danji ofenzivi na zapadni fronti dosegle že 600,000 mož, toda nem-ška vlada previdno prikriva šte-vilke.

Amsterdam, 12. maja. — So-cialist Kraetzig je dejal zadnjo sredo tekmo debate v nemškem državnem zboru, da so štiri petin-ke tekstilne industrije v Nemčiji popolnoma paralizirane in polo-žaj brezposelnih tekstilnih delav-cov je že obupen. Kraetzig je za-hteval, da vlada kaj stori za brez-poselne delavce.

London, 12. maja. — "Morning Post" je prejel poročilo iz Curi-cha, da je finančno in politično sta-nje v Avstriji že naravnost ne-znamo.

Budapešta čez London, 12. ma-ja. — Drju. Wekerle se je kon-čno posrečilo sestaviti novo mini-stratvo. Wekerle je ostal predsed-nik in obenem je minister notra-njih zadev. Ostali ministri so: Jo-zeif Seteprenyi, trgovina; grof So-renyi, poljedelstvo; grof Ziehy, šolstvo; grof Popovič, finance; knez Windischgratz, prehrana; baron Szurmaj, domobranstvo; grof Aladar Ziehy, dvorne zade-ve; dr. Gustav Toery, pravoso-dje; dr. Karl Unkelhauser, mini-ster za Hrvaško; grof Paul Tele-ki, socialne zadeve.

(Kakor je videti, so posadili med ministre tudi Srba Popoviča, katerega so menda obenem na-re-dili za grofa, da bodo ložje vlekli Srbe v Slavoniji in Banatu.)

Wekerle bo predlagal razne iz-premembe in načrte volilne refor-me. Volilno reformo bodo zmašili na ta način, da bo moral vsak vo-lilec znati madžarski jezik, druga-če nima pravice voliti.

Amsterdam, 12. maja. — Z Du-naja poročajo, da avstro-ogrski zunanji minister baron Burijan kmalu obišče nemškega cesarja v glavnem stanu nemške armade.

ULTIMAT ŽUPANU THOMPSONU.

Chicago, Ill. — Odbor odborov je poslal županu ultimati, v kate-rem ga svari, da naj ne nadaljuje z bojem v občinskem svetu, dokler ni imenoval tožbenega odbora, da nadaljuje pravdo proti plinski družbi za \$10,000,000.

Občinski odsek za plin, olje in električno razsvetljavo je pa skle-nil, da preišče, zakaj se je korpa-rijski pravdnik Ettelson vmešal v tožbo proti plinski družbi. Odsek povabi njega in Donald R. Riehberga, posebnega pravdnika v tožbi proti plinski družbi na svo-jo sejo.

Sullivanove vrste v občinskem svetu so prišle pokati vsled ob-tožbe, da so se združili z župan-skim pristaki in korporacijskim odvetnikom Ettelsonom v ta na-men, da odrinejo tožbo proti pli-nski družbi na dolgo klop.

VREME.

Chicago in okolica: V terek ja-sno in gorko.

Silna kanonada od morja do Verduna. Francoške čete se izvojevale lepe uspehe v Flandriji.

Ottawa, 13. maja. — Uradno poročilo iz Londona se glasi, da entente ne bo uporabila ameriške armade v sedanji defenzivni kam-panji, ker se čuti dovolj močno, da lahko sama ustavi nemške na-pade. Ameriška armada bo ča-kala in medtem naraščala, dokler ne pride čas, ko bo treba savdati sovražniku sadnji in odločilni u-darec.

London, 13. maja. — Iz Rima poročajo, da je italijanska fron-ta v plamenu ljutega bojevanja in Italijani so v ofenzivi. Včeraj so Italijani naskočili in vseli goro Corno, ki dominira čisto na bo-nelike ravnanje. Med Aslagom in reko Brento so Italijanske čete napadle avstrijske postojanke v Ooli del Oru in pobile sovražno garnizijo. Ostri boji se nadalju-jejo.

London, 13. maja. — Francozi so včeraj pri uspešnem napadu iz-trgali Nemoem več važnih postoj-jank severno od gore Kemmel v Flandriji. Nemei so imeli velike izgube in vrhuta so jih ste uje-li. Silovita topniška bitka se na-daljuje od Severnega morja do Verduna.

Pacifiška luka, 13. maja. — Vo-ra Bučkareva, znana poveljnica ruskega šenskega "bataljona smrti", je prišla v Ameriko.

London, 12. maja. — V Flan-driji in Pikardiji traja že par dni silovita kanonada na 150 milj dol-gi fronti. V zadnjih štiriindvaj-setih urah so angleške in franco-ske čete izvršile več uspešnih lo-kalnih operacij, medtem ko nem-ške infanterije počiva in čaka.

Včeraj so Nemei napadli Fran-coze v okolišču Amiens-a in v gosti megli dobili nekaj tal v gozdu La Canne, toda francoske čete so ta-koj izvršile protinapad in zasedle izgubljeno ozemlje; Nemei so imeli velike izgube. Francozi so uje-li sto mož in vplenili 15 stroj-nih pušk. Istosčasno so angleške čete odbile sovražni napad blizu Arrasa. V prejšnji noči so Fran-cozi v sijajnem napadu osvojili važne postojanke severozapadno Orvillers-Sorela, sedem milj ju-žnozahodno od Montdidiera. Bil je večinoma boj na bajonet. So-vražnik je takoj odgovoril s pro-tinapadom, ki je pa bil docela zdrobljen na reokupiranem ozem-lju. V okolišču Loera, zapadno od gore Kemmel v Flandriji, so Francozi okupirali nekaj pozicij in uje-li manjše število mož.

Angleske tedenske izgube: 40,000 mož.

London, 12. maja. — Uradno javljajo, da znaajo izgube an-gleske armade v pretečenem ted-nu 40,004. Ubityh je 6216, ranje-nih 28,519 in pogreanih 5269.

Italijani napadajo.

Rim, 12. maja. — Vojni stan poroča, da so Italijanske čete v petek ponoči napadle goro Corno in ujele 100 Avstrijev ter vple-nile dva topova in štiri strojne puške.

Uspehi zaveznikov v Macedoniji.

Pariz, 12. maja. — Uradno po-ročilo z macedonske fronte: Na vzhodnem bregu Vardarja so an-gleske patrulje prepredile bolgar-ske posadko blizu Gradista. Srbs-ke čete so naredile napad na so-vražne zakope in odbile bolgar-ske vpadne na Dobropolju in ob reki Cerni. V okolišču Makova so imeli Nemei večje izgube.

Dnevni seznam izgub.

Washington, 12. maja. — V so-boto objavljena lista vsebuje 69 imen. Izgube so porazdeljene: Osem mož ubityh v boju, štirje so umrli za ranami in sedem vsled bolezni, drugi štirje so ugrli iz neznanega vzroka, štirje so težko in 34 lahko ranjenih, pet je pa ujetih. Med izgubami je enajst častnikov.

(Daje na 3. str., 1. kol.)

pri napadu. Ena naših straž je udrila v vas Apremont in ker ni našla Nemcev, so je vrnila skozi ljuto kritje sovražnega topniškega ognja. Druga naša patrulja je rezala bodoče žice deset čevljev od nemškega zakopa, ko so napa-dili Nemei. Američani so odgovori-li s puškami in boj je trajal pet-najst minut. Ko so Američani vi-deli, da prihaja sovražniku večja četa na pomoč, so se umaknili brez izgub.

Nemei izgubili 1000 eroplanov in 700 letalcev.

London, 12. maja. — Poroče-valeci javljajo z bojščia o velikih izgubah sovražnika na eroplanih o katerih so izpovedali ujeti nem-ški avijatiki. Od 21. marea, ko je prišla nemška ofenziva, so Nemei izgubili 700 letalcev in okrog 1000 eroplanov. Pri enem samem poletu so izgubili 130 letalcev. Nemški avijatiki govorijo zelo po-hvalno o angleških letalih, nede-jo pa priznati, da imajo zavezni-ki boljše letala kot oni.

Uspeh napada na Ostend dokazan.

London, 12. maja. — Angleški avijatiki so včeraj obkrali Ost-end in fotografirali luko, katero je v petek zjutraj napadla angle-šk obrodovje. Slike dokazujejo, da je bil napad docela uspešen. Potopljena stara križarka "Vin-dictive" je povsem zaprla vhod v luko. Avijatiki so obenem metali bombe na skladišča v Ostendu.

Amsterdam, 12. maja. — V Ber-linu zanikajo uspeh angleškega napada na Ostend, kakor je čitali v nemškem uradnem poročilu. Nemei pravijo, da se potopljena križarka nahaja zunaj kanala in da so Angleži izgubili v boju dve manjši ladji.

Nemei imajo še 150 divizij.

Pariz, 12. maja. — "Matin" piše, da imajo Nemei še 150 divi-zij vojaštva med Severnim mor-jem in reko Obse. Deset divizij je med Nieuportom in Ypresom, ali dva moža na vsak jard zemlje; štirideset divizij je med Ypresom in kanalom La Basse in ostalih sto divizij je razpostavljenih med La Basse in reko Obse ali povprečno šest mož na vsak jard zemlje.

Angleske tedenske izgube: 40,000 mož.

London, 12. maja. — Uradno javljajo, da znaajo izgube an-gleske armade v pretečenem ted-nu 40,004. Ubityh je 6216, ranje-nih 28,519 in pogreanih 5269.

Italijani napadajo.

Rim, 12. maja. — Vojni stan poroča, da so Italijanske čete v petek ponoči napadle goro Corno in ujele 100 Avstrijev ter vple-nile dva topova in štiri strojne puške.

Uspehi zaveznikov v Macedoniji.

Pariz, 12. maja. — Uradno po-ročilo z macedonske fronte: Na vzhodnem bregu Vardarja so an-gleske patrulje prepredile bolgar-ske posadko blizu Gradista. Srbs-ke čete so naredile napad na so-vražne zakope in odbile bolgar-ske vpadne na Dobropolju in ob reki Cerni. V okolišču Makova so imeli Nemei večje izgube.

Dnevni seznam izgub.

Washington, 12. maja. — V so-boto objavljena lista vsebuje 69 imen. Izgube so porazdeljene: Osem mož ubityh v boju, štirje so umrli za ranami in sedem vsled bolezni, drugi štirje so ugrli iz neznanega vzroka, štirje so težko in 34 lahko ranjenih, pet je pa ujetih. Med izgubami je enajst častnikov.

(Daje na 3. str., 1. kol.)

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Nadaljni uspehi Anglešev v Mesopotamiji.

London, 12. maja. — Fronta v Mesopotamiji: 8. maja je bilo ujetih 55 Turkov blizu Kirkuka in istočasno so angleški aviatiki napadli turški tabor v Fahu ob reki Tigris 32 milj severno od Pekritia. Letalci so vrgli večje streljivo bombe na taborišče in streljali so iz strojnih pušk na turške čete in transporte z dobrim uspehom.

Vesti iz Rusije.

(Nadaljevanje s prve strani)

gradu Enkela domov, kar najbrž pomeni, da se Finska pripravlja s pomočjo Nemcev na vojno z Rusijo. Nemčija hujska Finsko, da naj okupira rusko pokrajino. Karolija na skrajnem severu. Polovica Petrogradu je slab večkrat draginje in pomanjkanja živeža, ali drugače je mir in red. Sovjetska vlada se je dobro utrdila in potlačila nemirne elemente.

Mirovno pogajanje med Rusijo in Ukrajino.

London, 12. maja. — Brezčlena vest iz Moskve se glasi, da je v teku mirovno pogajanje med Veliko Rusijo in Ukrajino. Boji so prenehali na bojni črti Veronež-Kark in Brijansk. Pričakuje se, da se bo kmalu sšla ruska delegacija z nemško-ukrajinsko in podpisano bo mir. Medtem je sovjetski postavljen močne oddelke rdeče straže na vseh frontah, ki imajo nalogo zaščititi vstop oboroženim četam na rusko ozemlje.

Leon Trockij, vojni komisar, je izjavil, da so nemške čete prekršile pogodbo s centralnimi državami in invadirale kozaki teritorij na Donu. Te čete morajo biti zapadene nazaj ali pa ujetje in razorožene. Sovjet je proglasil obredno stanje v vsem okolišču Don in ukazal bolševiškim četam, da s svojo silo ustavijo Nemce.

Moskva, 12. maja. — Sovjetske čete v Rostovu so se umaknile iz mesta brez boja in vsled tega ni mesto trpele škode, ko so ga okupirali Nemci. Po zavzetju Rostova so avstro-nemške čete okupirale Ratajsk. Sovražnik ima v tem okolišču veliko silo pehote in grodi pretrgati zvezo s severnim Kavkazom.

Vasilstvo Ukrajincev.

Moskva, 12. maja. — Ko je Nemčija spremenila vlado v Ukrajini, je ukazala, da se morajo voliti drugi delegatje, ki se bodo pojavili za mir z Veliko Rusijo; to se pravi, da morajo biti takšni delegatje, ki bodo po svojem političnem prepričanju soglašali s novo vlado, z drugimi besedami, voliti delegatje morajo biti Ukrajinci naklonjeni Ukrajinci. Obtem je Nemčija sporočila Rusiji, da se mora vršiti mirovna konferenca v Kijevu, kamor naj mikorunska republika pošlje svoje delegate.

Amsterdam, 12. maja. — Po vseh iz Berlina je socialistični poslanec Noske zopet kritiziral vlado v rajstahu zaradi njene politike v Ukrajini. Noske je protestiral proti vmešavanju Nemčije v notranje zadeve Ukrajine in priponil, da si ne bo Nemčija s takšnim početjem nikdar pridobila prijateljstva Ukrajincev.

Amsterdam, 12. maja. — Berlinski "Vorwaerts" poroča, opitno se na izjavo generala Kristjerga pred glavnim državnozbornim odsekom, da nemške čete ne bodo prisostvovala prodiranju Finov proti Petrogradu.

(Iz te vesti je torej posneti, da nameravajo Fini seveda z nemško pomočjo vzeti Petrograd.)

Vesti iz inozemstva.

General Maurice odstopljen.

London, 12. maja. — Smeo je bilo izdano uradno poročilo, da je vojni svet odstavil iz službe generala Mauricea, prejšnjega direktorja militarističnih operacij. Vojni svet smatra, da je Maurice bil vojno doloben, ker je obdolžil premijera Lloydja Georgea in ministro Lawa, da sta poročala nemško okupacijo na bojišču. Obtem izraža vojni svet mnenje, da je general Maurice žalil vrhovnega poveljnika zavezniških armad, francoskega generala Pota, ko je v intervjuju s časopisom zastavil vprašanje: "Kje je naša Bluecher?" S tem ime-

nom nemškega generala iz Napoleonomih časov je nazval Focha.

Tako je končala najnovejša politična kriza v Angliji, ki je v prvem trenutku grozila vpropasti Georgovo vlado, toda George je kot po navadi zopet želel kot zmagovalce.

Belgijski sužnji na fronti.

Washington, D. C. — Belgijsko poslanstvo je objavilo poročilo, da so nemške militaristične oblasti v Belgiji popisale vso mladino nad trinajst letom starosti v okolišču Monsa. Oblasti so poslale vse dečke od štirinajstega do sedemnajstega leta na fronto severno od Verduna in blizu St. Mihiela, kjer morajo kopati strelske jarkove. Nemci so zaslužili moške, žene in otroke in jih vposlili na vsem bojnem pasu v Flandriji in Franciji.

Poročilo pravi med drugim, da so stariši v flandrijski vasi Erneghem pred kratkim dobili trupla desetih otrok, ki so umrli na fronti. Mons je moral dati 320 dečkov, ki še niso dovršili ljudske šole; St. Ghislain 48 otrok, Framories 76, Cuesme 37, Ouevy 22, Haine St. Pierre 96, Manage 81, Ouevain 98 in tako dalje. Dečki morajo razen kopanja jarkov opravljati tudi druga težka dela na fronti, kot na primer izkladanje in nakladanje težkega tovora na vozove, kar so v stanu opravljati le odrasli in krepi mošče.

Nikaragva bo dala žito zavezniškom.

San Salvador, 12. maja. Narodni kongres v Nikaragvi, ki je zadnji teden napovedal vojno Nemčiji, je proglasil preki so v vsi republiki in zaključil, da se pošlje zaveznikom Evrope vse žito, kar ga je na razpolago za izvoz. Nikaragva bo kooperirala z Združenimi državami.

Rumunski parlament razpuščen.

Curiah, 12. maja. — Iz Bukarešte je prišla vest, da je rumunski kralj razpuštil parlament. Razpisane so nove volitve in zborovanje novega parlamenta se odprlo 17. junija t. l.

Ameriške vesti.

ZA IZOBRAZBO OTROK JE TREBA SKREBETI.

Washington, D. C. — "Ne zapirajte šol, izrabite jih do skrajnosti," pravi Lane, tajnik notranjih zadev v izjavi, s katero podpira poročilo, ki ga je izdal urad za poduk v njegovem departmentu, da dokazuje, kako potrebne so šole v vojnem času. Poročilo pravi:

"Uprava v Washingtonu je prepričana z duhom od začetka vojne, da se vojna ne sme izrabiti za opravičevanje, da se zniža izobrazba otrok v deželi bodisi na obširnost ali v kakovosti. Sedanje vojne potrebe in kasnejše potrebe pri vpostavljanju zahtevajo, da se širi izobrazba med ljudstvom."

Vojni tajnik Baker in mornariški tajnik Daniels sta odprto povedala, da izobrazba šteje: "Armada in mornarica nočeta in ne moreta rabiti fantov pod 18. letom, ki niso močni in dosti telesno razviti. Za armado in mornarico je najvažnejše, kar izvirajo šola, poleg tega je pa treba polagati važnost tudi na poduk za fizičen razvoj. Fantje, ki pohajajo v višjo šolo, izvrše največjo uslugo, če ostanejo v šoli, da jo dokončajo."

Vladni uradniki zavzemajo za piko v izobrazbi in poduku čeprav industrija potrebuje delovne moči.

ŽENA IN DVOJE OTROK ŽRETEV OGNIJA.

Moorcroft, Wyo. — Mrs. Lillian Mann in njena dva otroka, William in Bessie, so našli smrt v ognju, ki je uničil njih dom. Njen soprog je zadobil hude opekline.

Družina je spala, ko jo je prebudil gost dim iz spanja. Soprog je hitel v kuhinjo in pronašel, da goré stene. Poskušal je pogasiti ogenj, žena je pa hotela v zgornje prostore, v katerih so spali trije otroci. Starejšo deklico je poslala po stopnicah nizdol, druga dva otroka je pa vzela pod pazduho in otroke je pa vzela pod pazduho in se napotila proti stopnicam. Dim se je omagal in padla je na tla. Ko je ogenj ugasnil, so našli njeno in obžgano truplo otroka pa je držala v rokah.

Ko je soprog spoznal, da ne mo-

re pogasiti ognja, je hitel v spalnico, da reši mlajšo hčerko. Skušal je potem rešiti ženo in otroke, toda plamen mu je zaprl pot v gornje prostore.

ARIZONSKI BURJOZNI POLITICAR UBIT PRI AVTOMOBILSKI NESGODI.

Phoenix, Ariz. — John S. Williams, državni pravdnik okraja Cochise, njegova soproga in njegovi bčeri so bili na mestu ubiti, ko je vlak ujel njegov avtomobil na železniškem križišču in ga zdrobil na kose.

Williams je bil vodja republikancev v Arizoni.

POLICIJA UVEDLA PREISKAVO O POŽARU.

St. Louis, Mo. — Policija je uvedla preiskavo o požaru, ki je uničil skladišče Independent Packing kompanije v North St. Louisu, Rogerjevo žitnico in druga skladišča, da dožene, na kakšen način je nastal ogenj, ki je napravil za tri milijone dolarjev škode.

Nevarnost je bila velika, da postanejo plen požara vsa bližnja skladišča. Poklicati so morali vse ognjevarne rezerve na pomoč, da so omejili požar.

PO NESREČI USTRELJEN.

Camp Lee, Va. — A. L. Lee, vojak 24. pompanije 6. trenskega svojega tovariša Clyde N. Kettla, bataljona, je ustrelil po nesreči Lee in Kettle sta opravljala vojaško policijsko službo. V navadi je, da imajo vojaki pri sebi nabit samokres, kadar opravljajo policijsko službo. Kadar dokončajo službo v Petersburgu, oddajo vojaški municijo. Lee je opravljal službo daleč zunaj taborišča in je imel povelje, da se zglaši v taborišču.

Srečal je Kettle pri nekem studenem. Kettle je potegnil svoj samokres za vajo. Lee je pa dejal: "Nikar ne ravnaj tako s samokresom, ampak potegni ga takole." Ko je potegnil samokres, se je samokres sprožil in Kettle je padel na tla, zadet v prsa. Bil je takoj mrtev. Lee se je silno ustrašil, toda pomagati ni mogel svojemu tovarišu. Zdal čaka na izrek vojnege sodišča.

HOTELSKI TRUST.

New York, N. Y. — V tukajšnjem mestu se je združilo pet velikih hotelov v eno podjetje. Združili so se hoteli: Belmont, Murray, Baltimore, Manhattan in Commodore.

V teh hotelih dela 7.000 oseb, v njih je 5.000 sob in služijo lahko 2.000.000 gostom v letu.

SENAT SPREJEL PREDLOGO ZA VOJAKE, KI SE NISO DRŽAVLJANI.

Washington, D. C. — Senat je sprejel konferenčno poročilo glede naturalizacijskega zakona, po katerem dobi 123.000 vojakov v narodni armadi državljanstvo, ki še niso državljanji.

Ko predsednik Wilson podpise predlogo, postane postava.

TEMPERATURA 72 DNI POD NIČLO.

St. Johns, Vt. — Charles Butler je pisal dnevnik o temperaturi skozi 44 let in poroča, da je bila zadnja zima najbolj mrzla. Skozi 72 dni je toplota kazal temperaturo po ničlo.

VLOMILCI ODNESELI BOGAT PLEN.

Indianapolis, Ind. — Vlomilci so vlomili ponoči v blagajno Warren Seed kompanije in odnesli ti-so dolarjev v gotovini in \$500 v zadolžnicah svobode.

Vlomilci so vstopili skozi okno od zdej v pisarno. Prepeljali so blagajno iz sprednjih prostorov in jo postavili za veliko pisalno mizo. Okoli blagajne so naložili vreče s semeni, da so bili skriti in da jih ni bilo mogoče opaziti pri delu. Po mnenju Jerry Kinnerja, kapitana detektivov, so vlomilci izvršili ravno isti ljudje, ki so vlomili v restavracijo Nick Conesa.

NOVI BANKOVCI PRIDEJO V PROMET 4. JULIJA.

Washington, D. C. — Zakladniški departament je odobril nove bankovce zvezne rezerve po enem in dveh dolarjih. V splošen pro-

met pridejo okoli 4. julija t. l. Na dvadrolarskem bankovcu je na eni strani vojna ladja, na drugi strani je pa podoba Thomasa Jeffersona.

Na obrazu enodolarskega bankovca je podoba George Washingtona, na drugi strani je orel s razprostrtimi peroti in bojni pozidji, držeč ameriško zastavo.

Novi bankovci nadomestijo srebrne dolarje za \$30.000.000, ki so bili umaknjeni iz prometa.

PRIČUJOČNOST DUHA REŠILA ŽIVLJENJE DETETU.

Denver, Colo. — 3-letna Verna Ellen oMore je mislila, da so morfijske tablete bonbončki, ki jih je našla v neki skatliji. V svoji otroški naivnosti jih je nekaj použila, preden je mati opazila, kaj dela. Mati je hitro obvestila policojo in dete so prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so se poslužili sesalke za želodec in so rešili detetu življenje.

15-LETNA DEKLE UBILA HIŠINJO.

Richmond, Va. — 15-letna Luelia Foley je ustrelila mrs. Nellie Alexander, ki je pri njenem očetu služila za hišnjo. Dekle je izpovedala na policiji, da je ustrelila hišnjo v samoočrambi. Nastal je prepri, hišinja jo je hotela pretepeti in dekle jo je ustrelila.

STRELA UBILA FARMARJA.

Martinsville, Ind. — V hudi nevihti je strela ubila 40-letnega farmarja Waltera Jordana.

Farmar se je vračal v družbi treh drugih domov s polja, ko je treščilo vanj. Njegovi tovariši so popadali omamljeni na tla: toda niso bili poškodovani. Ob tem času je drvila prek okraja huda nevihta s točo.

Mnogi farmarji poročajo, da jim je strela ubila konje. Treščilo je tudi v hlev farmarja Jesse Hammondsa. Strela je ubila pet konj in zapalila hlev, ki je pogorel do tal.

NAČRT O NOVIH DAVKIH.

Washington, D. C. — Zakladniški tajnik želi, da pride nov davčni načrt takoj pred kongres, po katerem se povzraja davki.

Kongresnik Kitchin, vodja večine v zbornici in predsednik proračunskega odseka, in nekateri drugi člani senatnega finančnega odseka menijo, da bo davčna reforma prišla težko na dnevni red pred decembrom.

Senator Simmons meni, če pride davčna reforma sedaj na dnevni red, da bi škodila blaznu.

"Če je predloga," je dejal Kitchin, "tedaj jo bodo občutili ljudje, ki profitirajo od vojne na desni in levi. Davki na profit in dohodke bodo postali tako visoki, da bodo imeli tisti, ki postajajo bogati od vojne, malo profita ali pa nič."

Mr. Kitchin je potem dodal, če prično razpravljati o predlogi, da bo težko dovršena pred november-skimi volitvami.

Če pride davčna predloga takoj na dnevni red, bodo odločili na konferenci predsednik Wilson in voditelji strank v kongresu, ki se najbrž vrši še ta teden.

Uprava meni, da mora davčna predloga priti takoj na dnevni red, da se lahko krijejo vojni troški. To je povedal zakladniški tajnik McAdoo v pismu, ki ga je pisal senatorju Simmonsu iz Severne Karoline, predsedniku senatnega finančnega odseka.

Po proračunu bo treba za armado v prihodnjem letu \$15.000.000.000, okoli \$1.500.000.000, za mornarico in še posebej \$2.500.000 za ladijski odbor.

Ljudstvo želi, da pride nova davčna predloga še pred novebarskimi volitvami por streho.

Konferenčno poročilo o nabornem zakonu je bilo poslano senatu, da glasuje o njem. Zbornica je sprejela poročilo, toda štala je v njem točko, ki daje državam priznanje za pristojevalce.

Zbornica je poslala naborno predlogo zopet konferenčnem odboru, ker je potrdil senatni dodatni predlog, ki izključuje iz vojaške službe študente, ki študirajo medicino in bogoslovje in so postali stari 21 let po 5. po juniju lanskega leta.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI STAN: 807-88 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Podporna Jedinota

Inkorp. 17. janja 1907 v drž. Illinois

UTKAVNI ODBOR:

Pravoslavnik: John Vogriš, box 290, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. P. D. 4, box 86, Girard, Kans.

II. Podpredsednik: Josef Kuhlaj, 9409 Irving Ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Zapisknik: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADGORNJI ODBOR:

Josef Ambrosi, 351 box, Canonsburg, Pa.

Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.

P. E. Tischer, 674 Ahay Ave., Rockspring, Wyo.

POMOČNI ODBOR:

Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.

Jede Radišek, box 433, Smithton, Pa.

Nedolf Pisteršek, 435 box, Bridgeville, Pa.

Jakob Mihlavski, L. Box 3, Willock, Pa.

M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinswood, O.

UREDNIK "PROSVETA":

Josef Savornik.

VEROVNI KRAVNIKI:

F. J. Kera, M. D., 6302 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADRŽE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in R. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOSEF AMBROSIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADRŽE PREPRIČLJIVE VREDNOSTI, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, Box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPIRI, razprave, članki, namena itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, narodna, oglasni, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo R. N. P. J. urednik v upravnem "Prosveto" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke v mesecu. Naletak ob vsaki uri popoldne.

Vaše zdravje

zahteva snaznost in natančno ravnanje pri vseh zdravniških predpisih in navetih. Da vam bo mogoče odstraniti marsikako bolezen, ki preži od vseh strani na vas kot hud sovražnik, bodite vsled tega vedno pripravljeni. Imajte vedno pri rokah

Severa's

Antiseptol.

To je izvrstno higijensko in antiseptično sredstvo, ki naj bi se rabilo sleherni dan pri ispiranju ust, pri grgljanju, pri ispiranju ušes, nosa, ali pri antiseptičnem ispiranju ran in oči. To zdravilo vam hodi in leči bolezne dele in srbeče izpahne. Navodila so označena na stavitku. Cena 80c. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. E. SEVERA CO.
Cedar Rapids, Iowa

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

633 Penn. Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najbrž najbolj znani slovenski zdravnik v Pittsburghu. Njegov pregled je v vsaki bolezni najbrž najbolj učinkovit. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi.

Vas bolezen, ki jo imate, je v vsaki bolezni najbrž najbolj učinkovit. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi.

Bolezen, ki jo imate, je v vsaki bolezni najbrž najbolj učinkovit. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi.

Bolezen, ki jo imate, je v vsaki bolezni najbrž najbolj učinkovit. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi. Zdravila, ki jih uporablja, so vsa iz naravnih snovi.

PRODARALCA

potrebuje velika metalna premo-garska družba in plača mesečno \$100 in še posebej 15% provizije, ako prodate za \$1.000 vrednosti njih delne mesečno. Dobre vrste delnice. Ako ste zmorni tega, za-služite do \$250 na teden. Pišite na P. O. Box 1092, Pittsburgh, Pa.

Mali domači zdravnik

po naukih in izkušnjah župnika Kneippa. Prepo-trebna knjiga za vsakega kdor si želi ohraniti ali pridobiti zdravje; vsega 64 strani in stane 25 centov. Naroča se pri:

MATH. PEZDIR,
P. O. Box 1611, New York, N.Y.

NA PRODAJ JE

Proda se dobro ludo gostilna (saloon); ako katerega vesel kapi-tali, naj se zgleda osebno ali pi-smeno pri:

FRANK ZAJEC,
196 First Ave., Milwaukee, Wis.

NADALJE PRIPOROČAMO

našega zastopnika A. Jankoviča, kateri je pooblaščen v vseh stikih za list "PROSVETA". Pobratni-sme naročnino od starih in novih naročnikov in tudi oglašev, ter iz-dajati za to potrebna potrdila. Sedaj se nahaja v West Virginiji.

PROF. DR. MULLIN

ZDRAVNIK — SPECIALIST

ZA SLOVENČE

411—4th Avenue

(NA SPRETI POŠTE)

PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA Z X ŽARKI.

Start in skedeni zdravnik, s 28 letno prakso. Zdravi neopasno in hitro vse bo-lezni, pluća, želodca, obisti, trganje, sprotovnet, krvne bolezni, kakor tudi druge bolezni možgani. Gledavi vsake bolezni katero prevzame v svoje okrobe. Uporablja najboljše evropske, ameriške in ostalih delov sveta zdravila. Niske cene. Navet brezplačno. Teden pre-gled popolnoma jamčen. Pri meni se zdravi veliko število Slovencev. Uradne ure od 9. jutraj do 8. večer, ob se-deljah same od 10. do 24. popoldne.

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

Martin je pa mislil, da ga pozna iz tistega večera, in bilo ga je skoraj aham. Boječe je pogledal v stran in naročil pivo. V salunu je bilo le par postarnih pivcev, in ker ni imela Marička drugega posla, se je postavila njemu naproti za baro. Martin je bil v zadregi. Naglo je izpil pivo, potegnil robec iz žepa in se začel nervozno brisati. Kaj mu hoče? Ali še ni konec pokore?

Marička ga je mirno gledala, kakor da bi mu privoščila zadrego, toda kdove, kje so bile njene misli. Polagoma se je Martin umiril; nekaj mu je reklo, da nima prav, ker se hudiče na deklico. Saj ga ni nikdar vabila, da naj gre tja; na plesnišče ga tudi ni silila. Res je pil žganje pod njenim pritiskom, ali tega je bil bolj kriv Mue, kakor ona. In konec koncev — ali mu je ona rekla, da naj naredi tisto grozno neumnost? ... O Martin, le sebi pripiši krivdo, sebi in nikomur drugemu ne! ... Toda stoji! — ona ga je razpalila, razpalila ... ona je vzbudila v njemu čustvo, ki je dremalo kakor priklenjen tiger, odkar je zapustil ženo v starem kraju — in on je hotel, da dremlje in spi; — on je hotel, da živi kakor puščavnik sredi Sahare, sam ... Zakaj ni vstrajal kot puščavnik, zakaj? ... O, le sebi pripiši, Martin, le sebi!

Bil je sam, tako sam ... Videl je druge ljudi, ki so živeli in uživali, on je pa delal, jedel, spal in mislil na stari kraj. In ko je zagledal njo, Maričko, je takoj začutil praznobo in puščobo... nečesa je pogrešal. Vedno je molil za zdravje svoje žene, in pri tem se je naslavljal v duhu ... ali telo je bilo lačno. In tako je začutil zapuščenost in bilo mu je kratkočasno in prijetno v njeni bližini. Kako lepo je bilo, ko je plesal z njo! Zdelo se mu je, da ga je tistih par minut naplačalo za vse leto puščavništva ... Toda stoji! — ali se zopet bližaj, grda misel! — zopet se plazi, kača? ... Zaman, zaman!

Martin je naročil drugo pivo in čutil je, da naglo beži čas. Marička se je pa menda naveličala molčedečega piven in je odšla na drugi konec bare, kjer se je šalila z drugim gostom. Martinu je bilo hudo, toda v tistem hipu je stopil Mue v salun.

"Halo, Marička! Halo, Martin!"

"Halo, John!"

Mue je pomignil Marički na osamljen kraj bare in spustila sta se v šepetajoč pogovor, kakor da imata nekaj zelo važnega med seboj. Martin ju je gledal od strani in ni mu bilo prav. Hitro je izpraznil čašo in se brisal z robcem. Nekaj ga je grizlo v sreu, toda za ves svet bi ne bil prižgal, da se je v njem pojavila ljubosumnost; tudi, če bi se sam vprašal, po kakšni pravici sme biti ljubosumen, ne bi bil našel odgovora. Ampak grizlo ga je le ...

Ko je bil zaupni pogovor končan, je Marička urno odšla iz bare in izgnila v zgornjo sobo, a kmalu nato je prišla na njeno mesto sloka in ble-da Annie.

"Kako je, Martin?"

Mue je bil videti dobre volje.

Rožnik je čemerno odmajal z glavo. Slabo je. S stanovanjem nikakor ni zadovoljen in bolezen mu gre že čez glavo. Boji se, da ga "žavba" ne ozdravi, in — kaj potem?

Prijatelj se pa ni dal omajati.

"Ti si mi fant in pol, Martin, ti! Le malo več potrpežljivosti in manj čemernosti, pa bo vse dobro. Kdor te vidi takega, kakoršen si zdaj, te lahko spozna tri bloke daleč, da si bolan — bolan bolj v domišljiji, kot pa v resnici. Pogledj mene! — ali se mi pozna, da sem bil kdaj bolan?"

Martin ga pogleda, in moral si je priznati, da govori resnice. Mue je pa vedel, da je pogum pol zdravila, čeprav je bil v dvomu, da li bo "žavba" pomagala Martinu ali ne. Izročil je prijatelju nov zavitek lepljivega mazila in Martin je plačal, kar je stalo "zdravilo".

Rožnik se je poslovil potolažen in v prepričanju, da ima prijatelj prav, on pa da bi moral imeti več zaupanja.

Revež ni vedel, da je to šele začetek njegove nesreče.

VII.

POKVARJENA ZABAVA.

Gospa Klinarjeva je priredila zabaven sestanek, a katerim je hotela presenetiti svojega soproga na njegov petdesetletni rojstni dan. Klinarjeva je ljubila zabavne sestanke, in ker že dolgo časa ni našla prilike za počteno zabavo, se je pred tremi meseci slučajno spomnila, da se bliža čas, ko ji bo imel Jack petdeset na grbi. Takoj se je odločila, da dostojno praznuje njegov rojstni dan — ne morda zato, da s tem ustreže soprogu, temveč enostavno zato, da bo kaj veselja v hiši. Vsa stvar se je izvršila lepo po pravilih in seveda tajno, da ni Klinar vedel ničesar o tem.

Ko se je približal slavnostni večer, je bilo vse pripravljeno. Mize so bile praznično pogrnjene in obložene z jedili in s piščajo; povabljeni gostje so sedeli na stoli in tudi igralce s koncertino je bil na svojem mestu. Ob dogovorjeni uri so uganile luči, in tedaj je nekdo pripeljal Klinarja v temno sobo. V tistem hipu so začarele luči, gostje so se dvignili z ropotom in glasne čestitke so letale od vseh strani na ušesa presenečenega moža, ki je v prvem trenutku stal kakor zamaknjen sredi sobe.

Lahko je bilo presenetiti Klinarja. V vseh dvajsetih letih svojega zakonskega življenja ni premaknil niti ene slame brez dovoljenja svoje žene. Ona je imela vajeti v hiši in prodajalni, katera je sicer imela njegovo ime, ona je vodila vse kupčijske zadeve in branila ključ denarnega

predala, in če je ona rekla, da je belo platno črno kot zamorčev hrbet, je Jack najprej pogledal platno, potem pa njo in kratkoma prikimal, da je res črno — samo da bo mir. Ko je torej Klinar dobila spoznal, da je vsaka njegova beseda nepotrebna, se mu ni ljubilo niti misliti več česa, čemu bi si belil glavo zastoj? Zato se ni čuditi, če je končno prepustil ženi tudi to skrb, da je štela njegova leta. Skratka: Jack Klinar je bil pozabil, koliko je star.

Stal je kakor prikovan ob tla in njegove oči so zbežale skakale od gosta do gosta, kakor da bi jih vpraševale: Čemu je pa vas treba tukaj nočoj? Tedaj je njegovo drobno oko zadelo ob lepo rejeno postavbo njegove žene in naposled obviselo na njenem tolstem obrazu, ki se je prijetno smehljalo. To je bilo dovolj. En sam pogled na ženo ga je prepričal, da je vse to njeno delo. Stvar je bila torej v redu in Jack se je ves ginjen zahvaljeval gostom za veliko prijaznost, ker so se potrudili v njegovo hišo.

Bila je imenitna zabava in — budobni jeziki so lahko molčali. Saj je bil Jackov petdesetletni jubilej in Klinarica je z mirno vestjo povabila med drugimi tudi rudniškega basu, mistra Hudsona in bankirja Dorseyja. Izmed slovenske denarne gospode je bilo navzočih nekaj trgovskih in salunskih prvakov in dalje sta bila pogrebnik in gospod župnik. Neko čudno naključje je prineslo na to zabavo tudi Dominika Držaja, ki je opravljal nevhvalno delo urednika pri lokalnem slovenskem tedniku.

Takoj po prvi ceremoniji se je jubilant Jack izgubil v kuhinjo in od tam v klet in pridno pokladal jedi na mizo in točil piščajo, medtem ko je gospa Klinarjeva sedela komodno na odličnem mestu, kakor da velja vsa slavnost njej, ne pa njenemu soprogu; ona je bila začetek, središče in konec vse zabave. Na njeni desni strani je sedel mister Hudson, rudniški delovodja in njen star prijatelj, na levi pa bankir Dorsey. Oba sta tekmovala, kako bi ji boljše dvorila s pripovedovanjem raznih laskavosti v prikrojjenih izrazih vaskdanje angleščine, kar je že sto in stokrat ališala. Kljub temu se je pa gromko nasmejovala, pomežikovala obema in ponavljala zdajpazdaj: "Gawn you're only foolin'!"

Žene in hčere povabljenec, ki so prišle na zabavo, so trpko čutile, da blede njih prisotnost do neznanosti, kakor obledi navadna petrolejska leščerba priroči električne žarnice. Tako je znala gospa Klinarjeva očarati vso moško družbo. Še celo stari salunar s plešasto glavo in s tužno visečimi brki je izbulil oči, in pošepetal zaven sedečemu gospodu župniku na uho: "Glejte jo, glejte, pajo nogo, kako se je pomladila nočoj!" Gospod župnik je počil dvakrat, zamajal in odvrnil komaj ališino: "Šur". — Obledela je bila v novo svilnato obleko, ki je glasno kumela, čim se je ganila. Ker je pa bilo krilo z bluzo vred namenoma malo pretesno, so se vidno oblikovali njeni krepki, zaliti udje ob vsaki kretnji. Izpod prozorne bluze, ki se je tesno oprijemala hrbita in bujnih prs, je bilo razločno videti nagoto njenih obilnih ram, belih rok do laktov in črne košmatine pod pazduhami. Kratek vrat, polna lica, majhno bradico, nizko čelo in konjasti nosk je skrbno pobarvala belo in rdečo, da ji je obraz evetel kakor negovana vrtnica — kakor zdravi, šestnajstletni deklici. Lase si je dala nakodirati in zviti v priklupno frizuro, v katero je vtaknila rumeno rožo; okrog vratu je pa obesila krasno, zlato verižico, ki je segala do pasu, in na desnici se je lesketala zlata zapestnica. Nekaj svitlega je odsevalo tudi s treh prstov na roki in z ušes. Okrog nje se je širil mehan vonj parfuma, barve in svežih rož in iz nje je puhtelo nenasično kopnenje po uživanju ...

Tako je bila gospa Klinarjeva ob petdesetletnici svojega soproga, ki je bil v resnici dvajset let starejši od nje, na pogled pa stoleten starec poleg šestnajstletne deklice, stoinktirideset funtov trdnih kosti in mrtvega mesa s capami vred napram stoimedesetfuntni orjašini, polni življenja in pohotnosti — pravemu vampirju v ženskem svetu.

"No, gospod Držaj, nočoj se ne smete pritožiti, da vam je dolg čas. Glejte, da boste vso stvar dobro opisali in da boste dosti napisali, takole velik kos."

Gost, spoštovan salunar, ki je ogovoril urednika, je naredil z rokama dva čevlja dolgo znamenje.

Držaj se je namuznil in porogljivo nategnil usta v levi kotiček.

"Ali hočete, da pišem resnico?"

"I—da, kaj pa drugega kot resnico."

"Potem me boste linčali ..."

"Vi tse ošle! — Ne morete li pisati resnice, da se lepo ališiš?"

"Žal, da nisem rojen za kaj takega ... Ljudje zahtevajo, da pridejo njih imena v časopis, lepo okrašena imena. Mnogi hočejo, da se njih imena bolj svetijo, kakor imena drugih; veliki hočejo biti, blagi in dobri; zaslužni in časti deležni — sami angelji. V resnici pa niso nič!"

"Ne vem, kaj mislite s tem in kaj zopet modričavite. Vendar ne morete reči, da ni dobrih in poštenih ljudi na svetu, et?"

"O da, so, sol Dobri ljudje so, pošteti in pridni, vdani in pametni; posebno tedaj so pametni, kadar se ne boje povedati, da trpe in da se jim godi krivica. Na primer — jaz vidim armado ljudi narih in potnih hrbtov, ki se v tem trenutku upirajo kakor muhe v železne vozčke polne rude, globoko, pod nami. Dosti je dobrih ljudi na svetu ... Da li pa morete reči, da ni polhelstov na svetu, da ni ječ, norišne in bordelov? Ali morete tajiti, da ni žensk na svetu, katerih ni aham očitno kazati, da so priležnice rudniških basov?"

Salunar plašno pogleda proti gospi Klinarjevi in naglo položi svojo široko dlan Držaju na usta.

(Nadaljevanje sledi.)

Jugoslovanske vesti.

ZBOROVANJE ZAUPNIKOV SLOVENSKE NAPREDNE STRANKE.

(Dalje.)

Tako pripravljeni smo prišli na Dunaj. Največja jugoslovanska parlamentarna skupina je bil tedaj Slovensko-hrvatski klub, ki je sestojal iz Slovenskega kluba, in Narodnega kluba (dr. Laginja, Spinečič, pokojni Mandić) in iz štirih dalmatinških poslancev. Ker smo dobili izjavo, da se bo pridružil tudi dalmatinski klub s svojimi sedmimi poslanci, sva stopila jaz in Ribar najprej v Narodni klub. Vprašanje je bilo, ali osnujemo svesni klubov ali enoten klub. Po kratki debati smo se odločili za poslednje. Program je bil kratek, samo tri misli: edinstven troimeni narod — svobodno državno telo — demokracija. To je bila platforma, na kateri smo stali vsi jugoslovanski poslanci. Ta program je našel svoj izraz v deklaraciji.

Opisuje delovanje Jugoslovanskega kluba v parlamentu. "Parlament, sklican pod pritiskom ruske revolucije, je moral predstavljati gledališko igro za zunanji svet, a mi bi morali biti štativisti. V parlamentu smo imeli nameščeno vojno cenzuro in spominjam se, da se je poslanec dr. Treščić celo odredel besedi, ker noče dati, kakor se je sam izrazil, povoda državnemu obtožitelju, da bi ga ponovno proglašal zaradi njegovega govora v parlamentu. Kot zaščitnik in predstavnik tega sistema je stal na čelu ministrstva grof Clam Martiniz. Proti sistemu in nje-mu smo pričeli takoj neusmiljeno borbo z namenom, da raje razbijemo parlament, kakor pa da bi igrali nedostojno vlogo. Od nas Jugoslovancov je bilo tedaj odvisno, ali bodo proti Martinizmu vstali Ukrajinci in del Poljakov. Naša deviza je bila: Clam mora pasti za vsako ceno. Z njegovim padcem hočemo dokazati celum svetu, da mora biti parlament svobodno in neodvisno od cesarja naš predsednik dr. Korošec. Do vrat ga je spremljal dr. Kerek. Cesar je dolgo branil svojega ministrskega predsednika, toda dr. Korošec mu je natočil čisto vina. V tej avdi-jenci je padla celo beseda, o amnestiji, in nekak "saeterum censeo" Korošec je bil, da bomo vsakemu drugemu dovolili moratorij, nikakor pa ne Clam. Nestrno in v skrajno napetostjo smo pričakovali v klubu Korošecovega povratka. V naših prostorih so se zbrali tudi Ukrajinci in Poljaki. Komaj je stopil naš predsednik čez prag, že nam je javil telefon: Clam je predložil svojo ostavko. Tako je prišlo do našega glasovanja za provizorij, dosegli smo velik trenuten uspeh, ki je rešil parlament, in pokazal svetu položaj v pravi luči. Ta uspeh je še povečala nekoliko kmaj kasneje objavljena amnestija, ki je prinesla tolikim žrtvam zlato svobodo!

Ako odobravate naše korake, s tem se ne zahtevamo, da imate slepo zaupanje v nas. Nismo niti še na polovici poti in treba bo še veliko truda, mnogo žrtve, da bomo mogli reči: približali smo se cilju. Resnica je, da je malo narodov, ki bi doprinesli toliko krvavih žrtv za svojo svobodo, kakor jugoslovanski narod, kajti vsi, ki so padli na tej in na oni strani meje, vsi, katere pokriva domača gruda in tuja zemlja, vsi, katerim so bile zapaljene hiše, vsi, ki so padli v roke krvnikom — vsi ti so enako prišli med žrtve za eno veliko idejo: svobodo. Vsi ti so rešitelji nas drugih, ki jim dolgujemo večen spomin in večno hvalečnost. Zato bi grešil vsakdo, storil bi greh nad narodom in nad njegovimi idejami, greh nad njegovimi mučenci, ki bi se odtegnili od skupnega dela za skupni cilj. Na to delo vas pozivjam. Danes smo storili važne korake za to skupno delo. Ne pojdim domov govoreč: lepo je bilo danes! temveč: Vstani narod na delo! Svoboda domovine te kliče! (Burno odobravanje.)

Adolf Ribnikar, deželni poslanec, je rekel: "Dovršuje se, kar so začele ali otvorile verske boje, francoska revolucija in mednarodne boje devetnajstega veka. Rusijo se poslednji privilegiji oseb, razredov in narodov. Z največjo, pri nas dosedaj še nepoznano silo je izbruhnila pri Slovencih, Hrvatih in Srbih na dan jugoslovanska narodna zavest. Danes ne zahtevamo Jugo-

slovani med seboj več samo kulturne in ekonomske zveze, kakor smo to delali pred vojno; istotako se ne zadovoljujemo več s kako narodno avtonomijo posameznih naših plemen ali dežel, temveč stojimo danes na stališču, da mora edinstveni jugoslovanski narod imeti samostojno narodno državo.

Govori nato o zaslugah Narodne napredne stranke in pravi: "Vseeno pa moramo priznati, da je jugoslovanska ideja zmaga-la šele tedaj, ko je v borbi za obstanek in obrambo naroda sprejela tudi dr. Kerkova stranka.

Nemci in Madžari si naj zapomnijo, da sila tlačil, da pa sila tudi jači. Judeži naj le štejejo zlatnike v svojih omarah; narod jih je obsodil, narod bo tudi izvršil obsodbo nad njimi.

Ako prekrstimo narodno stranko v jugoslovansko, storimo to zaradi tega, da imenujemo dete z njegovim pravi imenom.

Ko bo rešeno vprašanje jugoslovanske države, oni trenutek bo odpadla za nas borba proti zunanjim sovražnikom, ki nam odrekajo samoodločevanje. S toliko večjo silo pa bo izbruhnilo vprašanje ureditve našega notranjega življenja, vprašanje našega narodnega prerodenja.

Ravno demokratsko idejo je razvila svetovna vojna do popolnosti in do skrajnih konsekvenc.

Državljanstvo svobodo, demokratsko upravo naj nam jamči splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica s proporcionalno za vse zakonodajna in avtonomna telesa in za poroto.

V politiki naj bodeta enakovredna mož in žena. Mi Jugoslovani smo toliko bolj dolžni dati ženam politične pravice, ker so naše žene s podpisovanjem deklaracije, torej v zgodovinski borbi za našo narodno svobodo in samostojnost, stopile v prve vrste bori-telj za našo politično svobodo."

Zahteva socializacije narodne ekonomije, priporoča zadrugištvo, obojca pa ostro borbo razredov.

"Mi ne ustanovljamo jugoslovanske demokratske stranke za danes ali jutri, temveč za dolgo dobo po vojni. Kakor tudi je važno, da smo v borbi za osnivanje jugoslovanske države slojni in enodušni vsi Slovenci in Jugoslovani, tako ni nič manj značilno vprašanje, kako bomo potem, ko bo dosežen ta cilj, uredili državo notraj. Ravno za ta trenutek je potrebno, da smo pripravljeni in zedinjeni napredni Jugoslovani v močno organizacijo, da bodo na ta način prišli do vpoštevanja tudi naša načela."

Napredni Jugoslovani, katerim je najvišji zakon volja naroda, hočemo biti tudi v svoji državi čuvarji njegovega kulturnega napredka. Povestimo vse svoje mnogobrojne in izdatne ide domovini v borbi za samostojno državo, posvetimo se državi s isto ljubeznijo, da bode končno izšlo narodu jasno solnce svobode. Jaz pravim in trdim: kakor je zmaga-la naša narodna misel za časa vojne, tako mora zmagati naša napredna misel po vojni." (Burno odobravanje.)

Dr. Albert Kramer je govoril o načrtu organizacije nove jugoslovanske demokratske stranke in rekel: "Z novo jugoslovansko demokratsko stranko hočemo dati naprednemu jugoslovansku nov modern program, ki naj beleži pravice in cilje smotrenega delovanja za zedinjenje in kasneje napore za ureditev naše nove in svobodne države ... Splošno narodnemu programu mora odgovarjati tudi splošno narodna organizacija: v novi J. D. S. naj složno delujejo za skupne cilje in po skupnem programu Slovence, Srbi in Hrvati."

Razidimo se široko naše domovine s trdnim sklepom, da hočemo v najkrajšem času izvršiti priprave za osnivanje stranke, ki bo zedinila vse napredne sile v edinstveno demokratsko falango v borbi za zunanjo in notranjo svobodo našega naroda. (Živo odobravanje.)

Zbor je zaključil predsednik izvrševalnega odbora dr. Tavčar s sledečimi besedami: "Ob zaključku se spominjam nje, iz katere smo vsi vzrastli, ki daje nam vsem življenje in obstanek, zaključujem s tem, da se spominjam naše jugoslovanske zemlje." (Burni klic odobravanja.) Na delo za jugoslovansko demokracijo! Živela Jugoslavija!"

Navzoči so zapeli: "Lepa naša domovina" in "Hej Slovani".

(Slovenski Narod, 4. II.) "Najboljše je dospel tudi več brzojavnih in pisanih pozdravov. Poslanec v hrvatskem saboru dr. Srđan Budisavljević, ki je bil že najavil svoj prihod, je moral zaradi nepričakovanih ovir ostati v Zagrebu ter je poslal dr. Tavčarja pozdravno brzojavko, želeč zboru najlepše uspehe.

Zbor je pozdravil tudi dr. Pavel Bili v imenu Starčevićeve stranke, ki je nameravala poslati na zborovanje svojega zastopnika.

"Večerašnji sestanek zaupnikov N. N. S. je dal ljubljanski državni policiji povod za korake, ki so napravili vtis, kakor da je policija prepričana, da bodo zaupniki N. N. S. na sestanku zaključili, da se prične takoj z revolucijo. Policijske straže so bile po dvojene, v poslopju finančne direkcije pa se je utaborila cela rezervna armada stalne policijske uprave."

Opisal je nato trpljenje slovenskega naroda za časa vojne in nasilno germanizacijo. Na vsak način se mora prepričati, da bi do speli kulturni narodi še kdaj take strahote, kakoršne more prenašati sedanjí narod. (Vkljuki: Splošni mir! Samoodločevanje! Živela Jugoslavija!)

Omenja gonjo proti slovenskim kulturnim ustanovam o strani vlade ter pravi, da je pangermana "prva in največja napaka vsakega Slovence" ta, da je bil sploh rojen. To je načelo, ki je pangermansko samo po sebi."

(Konec prih.)

Nastopanje policije proti majski deklaraciji.

(Slovenski Narod, 15. II.) — sobota, 9. t. m., je imela neka Slovenka posla na glavnem trgu Mariboru. Pri sebi je imela list za nabiranje podpisov za deklaracijo Jugoslovanskega kluba, a na trgu jih ni nabirala. Soproga nekoga sodnega svetnika, zagrozenega Nemca, je javila to policiji, ki je Slovenko aretirala in odvedel na policijsko postajo. Tudi od nje zahtevali, da jim izroči seznam, toda ona se je odločila priti. Tedaj jo je inšpektor Nlemer prijel in ji z brutalno silo, tako da ji je roko zvinil, vzel seznani.

Ni čuda, če postaja gnjev ljudstva proti takim nasiljem in brutalnostim vedno večji in če zahteva samoodločevanje v okvirju jugoslovanske države."

PRISPEVKI SLOVENSkih VOJAKOV.

(Slovenski Narod, 14. II.) — Admonta nam pišejo: Slovenski vojak dopolnilnega oddelka 10. skega polka št. 2, v Admontu v Gornjem Štajerskem, zavedajoč se zelo važnega bujenja našega naroda v sedanjem, za vso Evropo usodepolnem času, so v znak sv. je zavesti in odobravanja tebe celokupnega jugoslovanskega naroda zbrali 2521.44 kron, da se razdele sledeče: za družbo sv. Cirila in Metoda 1260.72 kron, Slovenski Matiči 840.48 kron in odboj za Kerkov spomenik 420.24 kro-

BEGUNCI V AVSTRIJI.

Ljubljanski Slovenski Narod objavil dne 7. februarja statistiko avstrijskih beguncev v notranjem monarhijsko po narodnostih. Vse begunce skupaj je 444.795, in teh je 7850 Nemcev, 35.376 Poljakov, 73.281 Ukrajincev, 1671 Rumunov, 108.140 Italijanov, 50.8 Slovencev, 11.153 Hrvatov in 14.160 Židov.

Preganjanje "Slovenskega Naroda."

Zagrebaški "Obzor" v izdatku od 8. IV. prinaša sledečo poročilo: Poročali smo svoječasno, kako vsi slovenski listi napadi proti slovenskega župana in nekoga Linhart (Urednika nemškutarskega "Štajerca" f Op. ured.) Ta dva štalska političarja sta poskušala prebijati shode, ki jih je sklical poselec dr. Brenčič. Ker se njima načrti niso posrečili, sta se pospodnjaštajerskim Slovincem služevala še drugih intrig. Vsi tega napada proti njima v slovenskih listih. Ravno vsled tega je "Slovenski Narod" konfiriral potem tožen, ki je sedaj prinesel članek, v katerem pravi: Vsaj smemo zahtevati: Če se morajo hrbiti padati zaplembe, naj bodo to samo slovenska hrbiti. List zaključuje, da nemški list brezobzirno napada rane slovenske politike in poslance, da to ni nobeden zaplenjen, niti ni žen po državnem pravdniku."